

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXIX. — Izdan in razposlan dne 8. julija 1881.

68.

Postava od 7. junija 1881,

o prostosti od štemplja, taks in dohodarine, katera v slučaju mobilizacije pristoji osebam orožne moči.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Kadar se orožništvo (orožna moč) vse ali po nekem delu pripravlja za vojsko (mobilizira), osebno so oproščeni dolžnosti, pristojbine ali davščine opravljati, vsi od priprave (mobilizacije) zadeti pripadniki c. kr. vojstva (armade), vojnega pomorstva in deželne brambe — brez razločka šarže in branše, vendar v obsegu, izrečenem v §. 2 — gledé potrdnic o prejemu vseh takih užitkov, katere kakor vojaki vlečejo.

§. 2.

Ta oprostitev začenja se tist dan, katerega imenovane osebe stopijo v pristojbo prispevka za opremo v vojni pohod, odnosno, ako služijo pri vojaških oblastvih, poveljstvih, krdelih in zavodih v kaki trdnjavi, tist dan, katerega trdnjavski poveljniki zadobodo pravico do prispevka za pohodno opremo.

Ta oprostitev mine tist dan, katerega dotičnim osebam — bodi posamezno ali s pristojnim vojaškim telesom — razprema (demobilizacija) nastopi.

§. 3.

Pristojbinska prostost, določena v §. 1, seza v slučaju mobilizacije tudi:

- a) na osebe pripadajoče sklicani črni vojski in dobrovoljskim četam, ako bi bile osnovane za čas vojske;

- b) na vse vojaške osebe uže o času mira vojaško uravnanih teles (žandarstva, kobilarnic itd. itd.), katere so v službo odkazane mobiliziranim delom orožne moči, po tem črni vojski in dobrovoljskim četam; kakor tudi
- c) na nevojaške (civilne) državne služabnike in druge nevojaške osebe, ki — ne stojéč v vojaški zavezi, — vendar na ravnost (premo) pri vojaškem upravnstvu služijo, in na take ljudi te vrste, kateri so armadi na vojnem pohodu pridelnjeni,
- gledé pristojbín, ki jim iz vojaškega troškovnika po pravilih idejo, in to: ad a) in c) za čas sklica, odnosno uporabe ali službe; ad b) za dobo v §. 2 določeno.

§. 4.

Ta čas, ko veljá prostost od pristojbinske dolžnosti za osebe v §§. 1 in 3 imenovane, oproščene so iste tudi službenih taks in taks za značaj ali naslov — ki jih je plačevati po patentu o taksah (odredbinah) od 27. januarja 1840 in po Najvišji odloki od 21. julija 1853 (Drž. zak. št. 121).

Ta opróstitév obseza vsa delna odplačila taks, katera so v gori omenjeni dobi pristojbinske prostosti (§§. 2 in 3) gledé prejemkov idočih tem osebám iz vojaškega troškovnika dospela.

§. 5.

V istem obsegu in na isti čas, kakor ima mesto opróstitév od plačila taks (§. 4), oproščeni so tudi službeni prejemki, kateri osebám v §§. 1 in 3 omenjenim iz vojaškega troškovnika pristoje, dohodárine (davka od dohodkov), ustanovljene v patentu od 29. oktobra 1849 (Drž. zak. št. 439).

§. 6.

Ta postava pride v moč tist dan, katerega bode razglašena.

§. 7.

Zvršitev postave te naročena je Mojemu finančnemu ministru, kateremu bode o tem domeniti se z državnim vojnim ministrom in z ministrom za deželno bran.

V Schönbrunnu, dne 7. junija 1881.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Dunajewski s. r.

69.

Dopustno pismo od 15. junija 1881,

za lokalno železnico od Staudinga v Stramberg.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski,

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker so velikokupci bratje Gutmann zaprosili da bi jim se dala dopustitev ali koncesija v delo in vršbo lokalne železnice od postaje Stauding priv. Cesar-Ferdinandove severne železnice v Stramberg, vzvidelo Nam se je z ozirom na občno korist tega podjetja imenovanim prositeljem po postavi o dopuščanju železnic od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in postavi od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) to dopustitev podeliti tako le:

§. 1.

Dajemo koncesionarjem pravico narediti in uživati lokomotivno železnico, ki jo bode izvesti kot lokalno železnico s pravilno medkolesno širino od postaje Stauding priv. Cesar-Ferdinandove severne železnice na Freiberg v Stramberg.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljujejo se naslednja olajšila:

- a) Oprostitev od stempelj in pristojbin za vse pogodbe, knjižne vpise, vloge in druge listine v nabavo kapitala in zagotovilo obresti od kapitala in vršbe do časa, ko se začne vršba vožnje, in za pridobitev zemljišč, za delo in opravo do konca prvega vršbenega leta;
- b) oprostitev od stempelj in pristojbin za prvo izdatbo delnic in predstvenih obligacij z interimalnimi listi vred, in za vknjižbo predstvenih obligacij, kakor tudi od presnemščine, kar se je nabere o nakupu zemljišča;
- c) oprostitev od pristojbin in taks, dolžnih za podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice;
- d) dalje oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja štempeljskih pristojbin kuponom in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi postavami, na trideset (30) let od dne današnjega.

§. 3.

Koncesijonarji so dolžni, delo železnice precej začeti in v šestih mesecih od današnjega dne dokončati, dodelano železnico v občno službo izročiti ter vožnjo po njej ves čas, dokler traja koncesija, nepretrgoma vzdržavati. Da bodo zgornjega roka za delo držali se, dolžni so koncesijonarji državni upravi dati varnost, položivši v kavecijo tisoč (1000) goldinarjev v vrednotnicah, v katerih se lahko nalagajo novci varovancev.

§. 4.

Da izdelajo dopuščeno železnico, priteza se koncesijonarjem pravica razlastitve (razsvojitve) po določenih dotičnih postavnih propisov.

Ista pravica se koncesijonarjem dodeli tudi zastran tistih krilnih železnic, ki bi se imele narediti do posameznih obrtniških zavodov, in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 5.

Koncesijonarjem se je ob delu in vršbi dopuščenih železnic držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, — in dopustilnih uvetov, ki jih postavi trgovinsko ministerstvo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi, zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni vršbeni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) in po zakonih in ukazih, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se pa vožnje same tiče, odpuščajo se varnostne naredbe propisane v redu železnocestne vršbe in dotičnih dodatnih ukazih v toliko, kolikor se bode z ozirom na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni propisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 6.

Koncesijonarjem priteza se pravica, s posebnim odobrenjem državne uprave ustanoviti delničarsko družbo, ali pravice in dolžnosti izvirajoče iz tega dopustila predjati na uže obstoječo delničarsko družbo.

Družba, katera se napravi, stopi v vse pravice in dolžnosti koncesijonarjev.

Družbena pravila in obrazei delnic (akcij) in predstvenih obligacij potrebujejo odobrenja državne uprave.

Predstvene obligacije ne smejo se nikakor začeti izdajati, dokler njih obresti in odplačilo njih samih ne dosežejo dovoljne založbe iz resnično in za gotovo prejemanih čistih dohodkov železničnih po izkazih, katere pretehta državna uprava.

§. 7.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona, izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, šteječ od današnjega dneva, in mine po tem roku.

Državna uprava sme tudi izreči, da je koncesija pred iztečajem zgornjega roka izgubila svojo moč, ako se ne bi dostale dolžnosti v §. 3 ustanovljene o začetku in zvršetku delanja in ter o začetku in vzdržbi vožnje, in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmislu §. 11^a, lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 8.

Državna uprava si prihranja pravico, da more vselej koncesijonirano železnico, ko se dodela in v službo izroči, odkupiti za odškodnino v gotovem, ki jo dá koncesijonarjem.

Da se določi odkupščina, seštejé se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabejših let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni.

Ako bi vendar tako najdeni srednji čisti dohodek ne dosegel vsaj letnine potrebne za obresti po 5°/₁₀₀ imenske napravne glavnice, ki jo je dovolila državna uprava, in za nje odplačilo o času, za katerega veljá koncesija — tedaj se ta letnina vzame kot čisti donos odmeri odkupščine v podlogo. To veljá tudi za slučaj, če se železnice odkupijo pred sedmim letom vršbe.

Odškodba naj se po izboru državne uprave dá ali v renti, enaki zgornjemu srednjemu, odnosno minimalnemu donosu, ki naj se koncesijonarjem v dobi še ostali koncesije poluletno, 1. januarja in 1. julija vsako leto plačuje, ali pa z enkratnim plačilom tistega iznosa, ki je v času odkupnje primeren kapitalni vrednosti računsko najdeni na temelji petodstotnih obresti letnih rent, kar jih do iztečaja koncesije za izplačilo dospe.

Imenski napravni kapital po cifri je podvreči odobrenju državne uprave.

Ako bi po izteku prvega vršbenega leta bilo treba še drugih novih stavb, ali bi se pomnožile vozne oprave in vozila, smejo se dotični troškovi prišteti napravnemu kapitalu, ako je državna uprava privolila v gori omenjene nove stavbe ali v pomnožitev voznih oprav, in če se troškovi ti, kakor veljá, izkažejo.

Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država izplačavši odkupščino brez drugega odmenila ali vračila v last in užitek tukaj koncesijonirane proge z vsemi prej omenjenimi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, — tudi vozil in zaloga materijala.

§. 9.

Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preide na državo brez vračila neobremenjena svojina in užitek dopuščenih železnic, vse premične in nepremične pritikline, tudi vozilni park in zaloga materijala (§. 8).

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi železnica (§. 8), ostaja koncesijonarjem last rezervnega zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar imajo denarjev tirjati, po tem last posebnih del in poslopj napravljenih ali

pridobljenih iz lastnega imetka, katere so sezidali ali si pridobili vsled pooblastila od državne uprave z izrečnim pristavkom, da ne bodo pritiklina železnici.

§. 10.

Državna uprava ima pravico, uvériti se, da so dela železne ceste ter tudi vršbena oprava, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje.

Komisar, katerega postavi državna uprava, tudi sme, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, kateri veljá za družbe načelništvo, ter k občnim zborom, in ustavljati vse sklepe in naredbe nasprotne zakonom ali družbenim pravilom, oziroma kvarne državni koristi.

Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja koncesionarji ne plačujejo v državno blagajno povračila, takisto se koncesionarji odvezujejo dolžnosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne vožnje od 16. nocembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih troškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, zastonj nabaviti in vzdržavati uradne prostorije.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici, v dopustilnih uvetih ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, — izreči da je ista ugasnila.

Resno opominjáje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje le-ta dopustnica, in dodeljuoč koncesionarjem pravico, zastran izkazne škode pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstva glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, petnajstega dne meseca junija, v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto osemdesetem prvem, Našega cesarjevanja tridesetem tretjem.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Pino s. r.

Dunajewski s. r.

70.**Postava od 20. junija 1881,**

s katero se §. 5 postave od 9. aprila 1870 (Drž. zak. št. 46) o plači profesorjev od srednjih, po državi vzdrževanih šol, izpreminja.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen I.

Paragraf 5 postave od 9. aprila 1870 (Drž. zak. št. 46), določujoče plačo profesorjem takih srednjih šol, katere vzdržuje država, preklicuje se v zdanji besedi ter naj v bodoče slove takó le:

„Čas službe, ki ga kdo po doseženem popolnem usposobljenji za učitelja do tiste dobe, ko bode za trdno nameščen v državni službi, kot namestni učitelj ali suplent (pomočnik) v uporabi učiteljskemu delu enaki prebode na javni od države ali pa pri veljajoči vzajemnosti (§. 11), od občine ali od dežele vzdrževani srednji učilnici ali takem učiteljskem izobraževališči, vračunja se za odmero penzije“.

„V slučajih posebnega ozira vrednih sme se vračunjati tudi čas službe, ki ga je kdo poprej v isti uporabi prebil, in pa tist čas službe, ki ga je dotičnik prebil pred pretrgom (prestankom) brez njegove krivnje ali prizadeve nastopivšim“.

Člen II.

Zvršitev te postave naročena je ministru za bogočastje in uk.

V Schönbrunn u, dne 20. junija 1881.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Conrad-Eybesfeld s. r.

71.**Postava od 22. junija 1881,**

o izvedenji pred vsem drugim potrebnega umetelnega nakrasa na poslopji državnega zbora in o odobrenji prerazhoda za ondukajšnje kurilo in vetrilo.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Dovoljuje se 1,000.000 goldinarjev v to, da se najpred potrebna dela za umeteljno olepšanje poslopja državnemu zboru, namreč na glavnem lici proti cesti krožnici in na obeh stranskih licih začnó, po tem da se kalupi dobavijo in notranji prostori sednic nakrasijo.

§. 2.

Dovoljuje se 100.000 goldinarjev v založbo prerazhoda za kurilo in vetrilo pri državno zbornem poslopi.

§. 3.

V §§. 1 in 2 dovoljena iznosa naj se načneta od leta 1883 v letnih deležih, ki ji bode z ozirom na napredovanje del ustanoviti, z vpostavljanjem v državni preudarek in kar bi iznosov bilo uže poprej potreba, vzeti je začasno iz založbe v zidanje tega poslopja.

§. 4.

Zvršitev te postave naročena je Mojima ministroma za notranje reči in finance.

V Bruku n. L., dne 22. junija 1881.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Dunajewski s. r.

72.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 30. junija 1881,

da katastralna občina Talin spada v okoliš mestno-delegiranega okrajnega sodišča v Pisku (Pesku) na Českem.

Sodišče in katastralna občina Talin, katera naj se iz občine Myšeneske v okraji Vodnjanjskega okrajnega sodišča odloči in občini Paseke v okoliši mestno-delegiranega okrajnega sodišča Pisek pripiše, pride počenši od 1. dne avgusta t. l. pod mestno-delegirano okrajno sodišče v Pisku.

Pražák s. r.